

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknel minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
térérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknel ár-
kedvezmény.

A pletyka.

— május 14.

Szilágyi Dezső egyszer azt kérdezte egy rigorozánstól, hogy melyik könnyebb büntetés: 10 évi avagy életfogytig tartó fegyház? Szinte önnönmagától azt felelné mindegyikünk és így mi sem természetesebb, mint hogy az ipse is azt felelte Magyarország legnagyobb büntető jogászának, a későbbi igazságügyérnek, hogy — a 10 évi fegyház! „Nem igaz” szölt Szilágyi Dezső. „Az életfogytiglani fegyház — mert ezt eddig még *mindenki* kibirta míg az előbbibe már sokan pusztultak bele!” E különös vélemény jut most eszembe, midőn a Szentpétery Sára feletti ítéletet olvasom! Ez a gyenge, törődött vézna alak aligha fogja kibírni a 10 esztendő! Az életfogytiglani mindenestre kibirta volna! De hiszen nem is erről akartam beszélni! A fegyház manapság már oly közönséges valami, oly modern bánásmódban részesülnék azok lakói, hogy önkénytelenül is humorral felelnek (igaz ugyan, hogy akasztófahumorral) ha életük fonalát bevégzettnek gondolják. Valamikor egy alapos betyárát szállítottak ki az illavai vasúti állomáson, a hol a konduktor rendesen el szokta magát rikkantani, hogy „Illava: 15 perc!” A delikvens rádupláz: „Nem igaz 15 esztendő!” Ilyen és hasonló alakokkal folyton találkozok a látogató, ha hazánk fegyintézetei közelebről veszi szemügyre. Szegény Szentpétery Sára is, ha ugyan a felső fórum nem változtatja meg az ítéletet, ilyen szállodában fogja leülni büntetését — az a szerencsétlen nő, kinek férjgyilkossági pöre még mindig nincs tisztázva!

Tagadni nem lehet, hogy kitűnő védőt talált Kerekes Gézában. Eötvös Károly szereplése óta nem hallottunk ily fenomenalis védődikciót és hogy mindennek dacára nem mentették fel, annak köszönhető, hogy világhírűség nem áradt szét a harmadik végtárgyaláson sem a poros akták között. Az országos hírre jutott szolnoki kiváló fiskális *lélektani következtetésnek* deklarálta az egész históriát, a mi annyit tesz magyarul, hogy *pletyka*. Vagyis a rossz szomszédok, irigy emberek, gonosz ellenségek pletykáinak zabolátlan tömkelege. Mindenesetre gondolkozni valót hagy hátra könnyen hívó agyvelőnkben. Mert habár az eset egy idegen és tőlünk elég távol eső megyében történt, nekünk, mint a kik a fővárosi lapokat is olvassuk, mindenesetre tudomásul kell vennünk

ily különös eseményt. Igaz, hogy — sajnos, igen sajnos!!! — a fővárosi lapok közül csupán *egy, egyetlen egy* foglalkozott az ügygyel, de hisz' elvégre az ilyen história egyebüt is eshetik meg, tehát nálunk Zemplénmegyében is és akkor jó, ha már tapasztalataink vannak e téren. A bűnügy nagyon titokzatos. Ha nem Szentpétery Sára a gyilkos, hát ki? Négy év alatt nem sikerült kipuhatolni. Hogy pedig nem ő a gyilkos, azt minden laikus képes megállapítani. Hogy lehet az, hogy a gyilkos ruhája *teljesen* tiszta legyen, arca, keze ép, azon semmiféle karcolás, seb, *köröm alatt*, és ez a legfontosabb, vérnek nyoma sem található!

De hagyjuk e szimptomákat! Itt csupán az okok össze nem függő láncolatára akarok visszatérni — azon okokra, melylyel az ádáz ügyet előidéztek — a pletykára. Uraim! Az, a ki falun sohasem tartózkodott, sohasem képes tisztán megérteni, hogy mi az a pletyka? Önök azt mondják erre, hogy hát a városban is burjánzik ilyenemü vadvirág! Csakhogy ez a falusihoz képest üvegházi növény! Könnyen vesztit erejéből, igen könnyen agyontiporható! Azonban a falusi pletyka erős, szilaj és minél jobban akarja az ember „életadó” elemeitől megfosztani, annál jobban szokik magasra, és nyer erőben, nedvben, éltető elemekben! Szentpétery Sára is ily viszonyok közt élhetett Kunhegyesen. Pláne, ha néha-néha alkalmat is adott a pletykára, okvetlenül el kellett vesznie! Amig állandó lakásom a fővárosban volt, addig nem volt ily életfázisokról fogalmam. Most, hogy falusi levegőt szivok, valóságos embergyűlölet fog el, valahányszor pletykás embert látok. Uraim! A nyavalya, a legrágályosabb betegség sem terjed oly rohamosan, mint a falusi pletyka.

Ha ebben a percben A. valamit mond, a következő félórában B. 100 percenttel megfoltozza, megdrótozza az állítást, B. már 400 %-al továbbítja — hazugságokkal felspékelve, D. E. F. stb. halomszámra gyűjti az adatokat és kész a rágalom. Ebből gyűlölködés, harag, kész veszedelem lesz. Így juttatják aztán egymást börtönbe az emberek — sőt voltak már esetek, hogy akasztófa is volt a vége haszontalan pletykáknak. És így van ez uraim más falvakban is! Könnyen elhíhetők Kerekes Géza fiskális argumentumainak legfontosabbika. Szentpétery Sára is ily borzasztó ellenségek, cudar nyelveknek eshetett áldozatául.

Önök bizonyára még mindnyá-

jan emlékeznek arra a szenzációs perre, mely 4—5 évvel ezelőtt folyt le a budapesti törvényszék sorompói előtt. Akkor Gárdos Lajos mérnököt vádolta saját anyósa azzal, hogy leányát, vagyis Gárdos Lajos tulajdon feleségét mérgezte meg. Arra is emlékszünk, hogy valami Ritter Róza nevű falusi haszontalan fruska játszotta a főszerepet. Egyébiránt az összes szereplők falusi emberek voltak, kik bizonyára pletykás levegőben nőttek fel. Az esemény véletlenül a fővárosban játszódott le, ahol az illető tanácselnök különös módon indokolta az életfogytiglani fegyházra szóló ítéletet. „Ambár közvetlen bizonyíték nincs, de a *logika örök törvényei szerint* kellett vádlottat elítélni!” Mint tudjuk, ezt a logikátlan ítéletet meg is semmisítették a felsőbb bíróságok, teljesen felmentvén Gárdos Lajost, aki ez idő szerint a pénzügyminisztérium szolgálatában mint kataszteri mérnök áll. Pletykákra alapították akkor is az ítéletet.

Egy szóval — Isten óvja azt az embert, a ki ügyesen nem képes kimászni a pletykahinárból. A Deus ex machina, ép oly öldöklő lehet, mint mentő, hamar jelentkezik a falon, az ajtó mögött — látatlanban, valahányszor csak előrán-cigálják. Vajjon az úgynevezett „ritualis” rémképek nem-e ily ostoba falusi emberek rosszakaratú koholmányai? És ha akad jó, termékeny talaj, mindjárt kész a vadszemű endemikus forradalom. Boldogult nagyapám házában történt ilyforma eset! A házi cseléd eltűnt, két napig sem tudták, hová lett? Nos hát, természetes dolognak tartották, hogy rituális célokra felhasználtott. Már majdnem nagyobb baj lett volna a komédiából, ha harmadnapra elő nem került a cseléd, ki szeretőjével szökött meg, előbb meglopva gazdáját, a rabolt pénzen dőzsölt, mulatott — addig míg el nem fogyott. Persze, néhány hónapig tartó hüvös karcer volt a jutalom e stikliért.

Milliónyi példát tudunk az effélékből. A tanulság csak az, hogy jóérzésű ember inkább a lomniczi csucson, vagy valamelyik adriai szigeten lakjék, mint falun, ahol akkor is kénytelen meghuzódni, ha nincs nyaralási szezon. Tudom, hogy városi ember is ki van téve mindenféle bolondériának, de hát ez már mégis menekülhet a billiárd vagy sakk-asztal mellé, ahol a golyókkal és figurákkal úgy bántathat, ahogy ő akar. Nos meg aztán a műveltség is csak valami! A jó barátok pedig jobban becsülik meg a confratert.

Ad vocem „jó barátok!” Hajh-

hajh-hajh jó barátok! Valamelyik bölcs férfiú azt mondta: „Uram Istenem, védj meg engem az úgynevezett „jó barátok”-tól, az ellenségektől magam fogom magamat megvédelmezni!”

Dr. Klein Simon.

— május 13.

Firezák püspök a magyar liturgiáról. Firezák Gyula munkácsi püspök a görög katolikus magyarok országos bizottságának székfoglalójában a tizedik évforduló alkalmából hozza intézett üdvözlő iratra meleg hangon válaszolt és ebben a magyar liturgiáról a következőket mondta: Magyar ajku görögkatolikus hiveinknek azon régóta megnyilatkozott óhaját és kívánságát, hogy az istentiszteletek nyelve nálunk magyar legyen, már elődeim is figyelmükre méltatták. Ez elől én sem zárkózhatom el, hanem a maga idején és helyén erre vonatkozólag szóban és írásban megadtam a szükséges fölvilágításokat.

A jegyzők a közigazgatásban. A belügyminisztériumban legközelebb ankét lesz a közigazgatás reformja tárgyában. Az érdekeltek körökben nagy várakozást fűznek ehhez a szaknácsozáshoz, melyet a belügyminiszter juniusra fog összehívni. A várakozás annál indokoltabb, mert a helyes reform elengedhetetlen előfeltétele az, hogy az egyes szakkérdésekhez a gyakorlati élet emberei hozzászólhassanak. A közigazgatási gépezet elemi alakzata a község, mindenesetre szóhoz kell hogy jusson az anketén. Az adminisztráció számai végső vonatkozásban a községi szervezetbe ágaznak el. A községi jegyzőre óriási feladatokat ró a közigazgatás. Már ezáltal is a legalaposabban a községi jegyzők véleményét kell meghallgatni a községi adminisztráció gyakorlati kérdéseiről. Akik eddig hazafias áldozatkészséggel teljesítették a sokszor emberfeletti munkát, sok hasznos és feltétlenül figyelmet érdemlő szemponttal járulhatnak hozzá a reform sikeréhez.

Kingrott a bokorból a nyul. Lapunk keddi száma megírta, hogy ebben a mi kis városkánkban hetedik bank grümdolársárol nagy titkolódva suttognak. Most azután egy helyi politikai csoport sajtója nagyot sziszszzen ezen a fölfedezésen, mondván hogy mi ebben a cikkben a függetlenségi pártól akarnánk beszélni — recte mesélni. Oh mily megható naivitás. Eszünk ágában sem volt ráfogni bármelyik pártúra, hogy ilyen politikai szándék vezetné egy pénzügyi akcióban. Mélyen téved a t. ujság. Mi csak egy csoportról szö-ltünk. Tudjuk azt nagyon jól, hogy komoly emberek nem vállalkoznak arra, hogy egy olyan kis forgalmu piacon, mint az ujhelyi, a hat pénzügyintézet mellett, mint ahogy a bokorból kingrott nyulacska elárulta, pusztán politikai színezettel hetedik pénzügyintézetet alapítsanak. De amint ez az ujság ezt a bankot jóelőre feltüntetni igyekszik — azt elhisszük neki — hogy az általa színezett trucc-bankra akad pénz. Oh igen az igazgatói cím és jellegnek van valami értéke. Ezért még akad áldozatkész erszény és buzgalom. Csakhogy az ilyen erősségre alapított bank iránt, hogy milyen

lesz majd a közönség bizalma — az a jövő titka. Egyébként ha tévednénk és ha nem ettől az újságtól és illetve nem ilyen politikai intenciók légköréből, hanem komoly közgazdasági magyarázatot és helyes indoklást kaphatnánk egy hetedik bank felállításáról, mi volnánk az első, akik — közgazdasági fellendülésünkön örvendoznánk. Amint itélje meg az elfogiatlan közvélemény, hogy az a naiv röpöszt megközelítette ezt — a komolyságot.

Dr. LENGYEL ENDRE.

— május 14.

Nagy idők nagy tanuja, a magyar szabadságharc fenséges történelmi múltjának egyik tisztán ragyogó csillaga, a spontán szeretet és tisztelet legőszintébb érzetével körülrajongott galambösz Lengyel Endre dr. halt meg kedden délután Sárospatakon.

Tiszta volt a halála, mint amilyen tiszta az élete. Szenvedés nélküli, hisz a honfűi szívnek annyit juttatott ebből az élet, hogy a halál már megkímélte. Ideálisan szép, ragyogó boldogsággal körülugrázott kis családi körében, jószágos ösz neje mellett érte a halál. Amint ebédhez ült, székében hátrahanyatlott és fájdalom nélkül esendesen — meghalt.

Megyeszerte nagy, osztatlan részvét fogadta a halálhírt. Tisztelet, szerette, becsülte mindenki a zempléni megyei függetlenségi párt volt elnökét, aki az utolsó időben megvált e tisztelettel agg korára, miután ezt a tisztelet oly hosszú nagy időn át a politikai tisztesség nemes érzetével töltötte be. Soha a politikai harcok legnagyobb hevében — pedig kemény tusákat vívott — szenvedélyesség, vagy elfogultság meg nem részesítette. Az a nemes, tiszta hevület, amelylyel a 48-as eszmék öreg katonája a függetlenségi zászlónak becsülést és tiszteletet tudott szerezni, soha az ellenfél iránti tiszteletre el nem tudta ragadni. A politikai meggyőződések elvi tusájában kérelhetetlen, de soha sem volt durva harcos. Meggyőződése megkristályozódott abban a hitben, hogy csakis a mások meggyőződésének tiszteletben tartásával várhatja el ő is a meggyőződése őszinteségének és hitben kisugárzó erejének tiszteletét. A politikában üzött utálatos személykedés az utóbbi időben különösen elszomorította ezt a tiszta, nemes, fenkölt lelkületű galambösz aggyastyánt.

Teljesen visszavonult a politikai térről, mikor utódjának Kossuth Jánosnak kit a megyei függetlenségi párt e felelősségteljes tisztségre emelt, szeplőtlen tisztasággal adta át a zempléni megyei függetlenségi párt zászlaját. Adta bizalommal és megnyugvással. E sorok írója előtt is hangoztatván egy alkalommal, hogy a Kossuth János erős politikai idegzettel bír, minden guerilla harcra szembe szállni tudó erélye ezt a zászlót képes lesz megvédeni — a meghurcolástól. A zempléni megyei függetlenségi párt élén Kossuth János elnökkel közös koszorút helyezt ravalára.

A megboldogult ösz halott a szabadságharc után, amelyet Klapka hadtestében, mint tábori orvos küzdött végig s részt vett többek közt a bodrogkereszturi csatában is, Sárospatakon, mint gyakorló orvos telepedett meg. Elénk részt vett a vármegye és városa közéletében, mint orvos, nevét messze vidéken ösmertté és becsültté tette. A Zempléni vármegyei Orvosgyógyászati Egyesület, volt elnöke és utóbb tiszteletbeli elnöke ravalára koszorút helyezett és a temetésén testületileg vesz részt.

Temetése ma délután megy végbe Sárospatakon, amelyről jövő számunk közöl tudósítást.

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Mély fájdalommal tudatjuk a szerető rokonok és jó barátok nevében is, hogy id.

dr. Lengyel Endre a hú férj, a forrón szerető apa és nagyapa, 1848—49-iki honvéd-orvos, a Magyar. Kir. Tudomány-Egyetem jubiláns doktora, Zempléni vármegyei tiszteletbeli főorvos, bizottságának és állandó választmányának s az orsz. közegészségügyi tanácsnak tagja, a Zempléni vármegyei Orvos-Gyógyászati-Egyesületnek s a függetlenségi és negyvennyolcas pártnak tiszteletbeli elnöke, a tisztánnemi egyházkerület és az alsó-zempléni egyházmegye volt tanácsbírája, Sárospatak közbirtokosságának elnöke, a városi képviselő-testület tagja, a sárospataki ev. ref. főiskolának tiszteletbeli igazgató-tanácsosa s a sárospataki ev. ref. egyház kiérdemült főgondnoka stb. áldásos életének 82-ik, boldog házasságának 43-ik évében, e hó 13-án, déli 12 órakor, párnapi gyöngékedés után, hirtelen elhunyt. Pórrészeit e hó 15-én délután 2 órakor, a saját házában végzett gyászszertartás után adjuk át az anyaföldnek, a helybeli reformátusok temető kertjében. Sárospatak, 1902. május 13. Aldott legylen emlékezete! Özv. dr. Lengyel Endréné, szül. Pandák Zsuzsanna, felesége; Lengyel Ilona, férjezett dr. Ballagi Gézáné, ifj. dr. Lengyel Endre, budapesti gyakorló orvos, gyermekei; dr. Ballagi Géza, orsz. képviselő, veje; Ballagi Erzsike, Ballagi Ilonka, Ballagi Margitka, unokái.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A községi és körjegyzők nyugdíjintézete vagyoni tekintetben válságos helyzet előtt áll. Hogy ez így van, köztudomású, mert hiszen ánkétezés is volt a kérdés felett: mi uton-módon lehetne és kellene nyugdíjalapot süllyedő állapotából kiemelni. A bajok egyrészt az eddigi gyakorlatban volt Alapszabályok célszerűtlenségében másrészt pedig abban rejlt, hogy az alap kintlevő követeléseinek behajtása körül lanyha volt a hatósági kegyesszerítés. A múlt évben tartott ánkét Dókus Gyula vm. főjegyzőt kérte fel és bízta meg a roz Alapszabályok revideálásával. A főjegyző, meggyőződésén aról, hogy azok az Alapszabályok egyszerű revizió útján jókka nem tehetők, egészen új alapelvekre fektetett Alapszabályt tervezett. Ezt a tervezetet tegnap vette beható tárgyalás és megvitatás alá a nyugdíjintézeti választmány. A tervezet most már a legközelebb május hó 22-én tartandó törvényhatósági közgyűlés napirendjére kerül, előbb azonban tárgyalja még az állandó választmány is. Az új Alapszabály tervezetében új elvek: hogy a szolgálati idő hossza az életkor 65. évről a 70. életévre emeltetett; hogy a teljes nyugdíj jogosultság előfeltétele a vármegye területén megszakítás nélkül betöltött 40 évi szolgálat; hogy a fizetéstöbbletek is díjakkal (30% egy évig) terhelhetnek; hogy kordij is lesz (10% két évig); hogy az állandó díj 50%-el visszamenő irányban ki fog szabtatni a nyugdíjintézetnek mindama tagjaira, kiket e tekintetben a régi, hatályon kívül helyezett Alapszabály oktan kedvezésben részesített; hogy azok a segédjegyzők is, kiknek állása szervezési szabályrendeletben gyökerezik, ha már életkoruknak 24-ik évét betöltötték, részesei lesznek a nyugdíjintézetnek. Az új Alapszabály tervezete egyébként annak idején közzétettük a vármegyei Hivatalos Lap-ban és akkor önnönmagát fogja majd legjobban megösmertetni.

(Városi közgyűlés. Sátoraljauhely város képviselő testülete e hó 14-én délután Székely Elek polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek megnyitása után bejelentette, hogy Adler Vilmos eltávozott képv. tag helyébe Lehner Dávid hivatott be. A közgyűlés érdekesebb tárgyai a következők voltak: Bizottsági jelentés a város utca neveinek részben való megváltoztatása s a névtelen utcák elnevezése és a hazánk újabb való megszámozása ügyében. A bizottság terjedelmes javaslatát némi módosítás-

sal elfogadták s a polgármestert megbízták, hogy azt az 1903. év folyamán végrehajtsa. Az utcák új elkeresztelésére vonatkozó határozatot közelebb egész terjedelmében közölni fogjuk. Ezuttal megemlítjük, hogy a házak számozása más nagyobb városok módjára uteakként fog megtörténni, akként, hogy a jobb oldali házak páros, a baloldaliak páratlan számot kapnak. — Az 1901. évi gyámpénztári számadást a belügyministeriumhoz felterjeszteni rendelték. — A sirások csekély havi fizetését 4 koronával emelték. — Román János id. rendőrségi alkalmazottnak a nyugdíjalapra befizetett pénzt visszafizetni rendelték. — A városi tisztviselők részére mint az első éveken 120 öf tüzfát kedvezményes árban megszávtak. — Kovács István v. rendőrnök rendkívüli sekély ezimén 60 koronát utalványoztak. — A pénzügyi bizottság bejelentette, hogy az 1901. évi zárszámadás felülvizsgálatával elkészült. A közgyűlés a számadásokat 15 napi közszemlédés tétetni rendelte s a számadás s a netalán beadandó észrevételek tárgyalására e hó 31-én tartandó közgyűlést tüzte ki. — Csoltkó József v. gazdának a temető területéből felmaradt rész megvételére vonatkozó ajánlatát elfogadták s a polgármestert a szerződés megkötésére és bemntatására utasították. A polgármester indítványára elhatározták, hogy gr. Hadik Béla főispánt küldött-séggel felkéri, hogy a város által a főgimnázium fenntartására megszavazott összegek elengedése iránti törekvésében a várost a közoktatásügyi kormánytól hathatós befolyásával támogassa.

(Nyugalmozott jegyzők. A zempléni vármegyei községi és körjegyzők nyugdíjintézete ügyelő választmány az alispán elnöke mellett tegnap d. e. 9 óratól d. u. 1 óráig tartott ülésén Császár Mihály m.-iszépi körjegyzőt 696 K., Komendovics László kemenzei körjegyzőt 1056 K., Horváth János czéki körjegyzőt 1240 K. végre Benyóvszky Ferenc vécei körjegyzőt 1200 K. évi nyugdíj megszavazásával, folyamodásaik és az Alapszabályok vonatkozó §§-ai alapján, nyugalmazta, illetve nyugdíjaikat a f. évi júl. hó 1-ével kezdődő havi részletekben folyósította. — Rakmányi János volt nagyközségi jegyző, később Sátoraljauhely r. t. város adótanácsosának nyugdíjaztatásért benyújtott folyamodását határozathozatal végett a város tanácsához utasította.

(Nyugdíjalap-hátrálék. A községi és körjegyzők nyugdíjintézetének a közsegeknel és egyseknél az 1901. dec. 31-én kint volt hátráléka még mindig 21,000 K.-t tévén, melynek 2/3 része a bodrogközi járást terhelvén, az egyéneknél kimutatott hátrálékokat avval a kéressel adta ki tegnap üléséből a választmány az alispánnak, hogy a hátrálékok jegyzők bepercletéséről gondoskodni, illetve a tartozásban álló községekkel szemben a közig. végrehajtást, a behajtással késett hatósági közegek ellen pedig a fegyelmi eljárást megindítani ne terheltezzék.

HIREK.

Zempléniiek az udvari bálon.

— május 15.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Káprázatos fényvel, ragyogó diszszel tündöklött tegnap a az udvari bál a magyar királyok ősi birodalmában a budai várpalota fényes termeiben. A delegációs üléseken itt időző osztrák méltóságok, idegen államok követői, a magyar mágnásvilág, főrendek és népképviselők ragyogó diszmagyarban és szemkáprázatóan szép magyar főúri hölgyek társaságában, a magyar király, kir. hercegnők és hercegek — a majdnem teljes számmal Budapesten időző udvar — vendégeiként a legmagyarosabb stíllel mulattak.

Zempléni vármegye főurai családjai közül ott voltak: Andrassy Géza,

Tivadar és Sándor grófok nejeikkel, Andrassy Gyula gróf, Hadik-Barkóczy Endre és János grófok a nejeikkel, Hadik Karolin grófnő, Hadik Béla gróf főispán, Károlyi László gróf és neje, Sennyey Béla báró és neje. Vay Tihamér gróf, Molnár István és Harkányi Frigyes báró mint főrendiházi tagok, Dókus Ernő cs. és kir. kamarás Bernáth Béla és Nagy Sándor képviselők.

Abból a mesés fényből és pompából, melyet a magyar mágnásasszonyok a tegnapi udvari bálon kifejtettek, kitűnő szerepet vittek vármegyénk gyönyörűségeiben szép mágnás asszonyai is kik közül Andrassy Tivadarné és Hadik-Barkóczy Endréné grófnékkal cerele alkalmával a király igen élénken, pompás kedélyvel társalgott. A ragyogó toalettek pompájában is előkelő izléssel hódítottak.

A fehér ruhák közt tán legelső és csodás hatása Andrassy Gézáné Kaunitz Eleonora grófné ruhája, a melyet elül tétőtől-talpig borított az opál legszebb színeiben ragyogó gyöngyöjt tömege. A ruha egyéb díszét valódi guipúr és krépe de soie képezték. Andrassy Tivadar gróf neje egy elefántesontszinű valódi csipkeruhában jelent meg, amely ezüsttel volt átszőve és virággal díszítve. Hadik-Barkóczy Endre gróf nejenek sárga duchesse ruháját ezüst pillangóval kivarrt és applikált virágmin-tával díszített tüll borította, a melyet háromszoros rózsalevel-fodor foglalt. Kerek kivágású derekát gyémánt, sárga mákvirág és fekete bársonyöv éktetik.

Istenítélet.

— május 14.

Messziről, a nyugatindiai szigetvilágból érkezik a hír, hogy ezernyi embertömeg elpusztult, felpörköldött, a város, melyben laktak, a föld színével egyenlővé lett. Ennyi meg anynyi hajó ment tönkre, szóval mig az egyik földgömbön jól élünk, gondtalanul mulatunk, toporzékolunk, áskálódva egymás ellen, addig a földgolyóiban egy másik részén, hozzánk hasonló élő lények, kiket Isten szintén a saját képére teremtett — pusztulnak rettenetes halállal. Valamikor, mintha már olvastunk volna ily rettenetes itéletekről. Herculánus és Pompeji, még régebben Sodoma és Gomora (valószínűleg rendezett tanácsu városok) megszüntek létezni. Előbbiekben is statáriumot állított fel az örök természet, utóbbiakban 10 igazságos embert sem talált a Mindenható. És vajjon — mutassátok meg ujjaitokkal — hol van a földkerekségen az a hely, mely 10 igazságos emberrel dicsekedhetné? Hibásak vagyunk, rosszak, a lehető legkegyetlenebb teremtések. És ezen undorító tulajdonságokat a nagy tudomány sem képes leleplezni. Ugyan mit ér az a nagy tudomány, tapasztalat, látottak és hallottak okszerű magyarázata? Kiesáltak a felhőkből a villamos szikrát: felhasználjuk földi gépeinknél, a földméllyéből kigőzölgő fizikai erőket is egyesítettük, tudjuk zabolázni, kormányozni, de aztán eljön egy végetes pillanat, melyben az örök háboru legyőz egy perc, egy másodperc alatt bennünket, a mi egész tudományunkat és ugy bánik el velünk, mint kis bábuokkal, apró játékszerekkel. Haladunk, igaz, egyre haladunk! És e haladásban arra vagyunk mi, apró teremtmények — büszkéek, hogy a természetet leküzdjük, kegyetlenkedéseit lebirjuk. Egyszerre aztán elbődül a föld, s tüzzel öklendi be ezeréves munkánkat, mintegy kigúnyolva erőfeszítésünket, melyről elfelejtjük, hogy csak saját megunk átalakítására való, a természettel nem birkózhatunk meg. És mi apró lények, még henccege mutogatjuk a fenséges csillagokat, szidjuk az égő napot, ha sokáig nem látjuk, átkozzuk a sok esőt, jeget, vizet, havat, a nagy meleget, hideget, Mindent akarnánk zabolázni, pedig mi csak oly nagyon apró lényesekké

vagyunk. És ha még igyekezünk kimutatni, milyenek voltunk mi ezernyi ezer esztendő előtt. Talán férgek, madarak, borjúk, fókák, majmok, vagy tudj'isten miféle teremtmények! Talán csak csak akkor kezdtünk henecegni, midőn ész — már t. i. akinek — lehelt, fújt bele orrukba és homlokunkba a teremtő nagy Természet. És ugyan mivé válunk? Hát nem néztétek még meg azt a föld mélyiben alvó hullát, melyet pihenése 3-ik hetében már Isten legapróbb férgel kezdének fölemészteni — ugyan néztétek meg, hogy miképp változik át a test, ez a rongyokból álló porhüvely — por és hamuvá. Hát erre vagyunk oly büszkék?! Hát ezért érdemes a nőnek, a hiu nőnek olyannyira suviszkolni az arcát, hogy aztán a férgek nagyobb élvezettel rágicsálódjanak rajta? Ezért taszítjuk el egymástól embertársainkat, ezért vetekedünk báborokért, hogy aztán egy végzetes pillanatban elnyeljen a föld és még hírünk se maradjon? Azért vagyunk oly büszke földbirtokosok, hogy lelkünk elszállása után nevető gerincoszlopokká váljunk. Büszke nagybirtokosok vagyunk. Mert hisz mindnyájan azok vagyunk, azt a földbirtokot senkitől sem tagadja meg az anyaföld! Adó fejében esontjainkat kívánja, melyekből kitűnő trágyát készít. Ugyan nem látjuk a trágyadomb férgelét! Hátha ezek valamikor éppen oly emberek voltak, mint mi mostan?! Ugyan — van aztán mire büszkének lenni. Lelkünk úgy sem törődik velünk, az elszáll a semmiségbe! Így lesz az mindig, míg erő és anyag lesz a mindenségben. Alkotás és rombolás pedig a nagy semmiségben!

dr. — n.

— Személyi hír. *Arnótfalvy* István czedes ezredparancsnok, az itt állomásozó zászlóalj megszemlélése céljából tegnap este városunkba érkezett.

— A fagyos szentek után. A rettegett fagyos szentek: *Pongrácz*, *Szervácz* és *Bonifác* hála istennek fagyot nem hoztak, minden baj nélkül elmúltak. Időjárásunk hűvös, szeles és esős, a minek jobbra fordulását várva várjuk, mert a természet fejlődésében általában, de kivált a szőlőkben nagy visszamaradás van, amit már csak a tartós meleg hozhat helyre.

— *Prímicia*. *Kiss* Andor sátoraljaujhelyi segéd-lelkész e hó 4-én azaz Tamás vasárnapján mutatta be az első szent mise áldozat a végárdói gör. kath. egyházban. Az ujmisésnek manuduktora *Puza* Sándor zemplénmegyei főesperes, c. prépost volt, *Gebé* Péter teológiai tanár pedig mint predikátor ékes szavakban meghatóan esetelte a nap magasztos hivatását és felelősségteljes kötelmeit.

— A diákkongresszus. Kassa városa — mint tudósítónk írja — tegnap fényes díszben pompázott. Fellobogóztott város lelkes közönsége nagy tömegekben várta az utcákon az ország minden részéből bevonuló diák küldöttségeket. Elöl gyönyörű színes képű diák diszbandérium vezette a menetet, utána a város díszfogata és a magánfogatok beláthatatlan során a fekete díszmagyarba öltözött rendezőség. Este a Schalkházban ösmerkedő lakoma volt. A ma délelőtt kezdődő kongresszus pontozatai a következők: 1. A selmeczbányai kongresszus beszámolója. 2. A Rákóczi-memorandum. 3. A jövő kongresszusok szervezete. Este: díszelőadás a színházban. Nyitány és ünnepi prólóg után Kurucz Feja Dávid kerül színpadra. Május 16-án holnap délelőtt a kongresszus folytatása. 4. A diáksajtó. 5. A harmadik egyetem felállítására. 6. Diákotthon. 7. A diákjelvény. Délután. A kongresszus: 8. Tudományos egyesületek a főiskolákon. 9. Mensa. 10. Ifjúsági sportegyletek. 11. Magyar diákszövetség ügye. Este: 8 órakor zenés fáklyás menet a díszelnökök lakása elé. Május 17-én: Délelőtt Kassa nevezetességeinek meg-

tekintése. Kongresszus: 12. A Corda Fratres. (Nemzetközi diákszövetség.) 13. A párbajmánia korlátozása. 14. Becsületbíróság szervezése. 15. Az ifjúsági egyesületek államszegélyezése. Délután: kongresszus. 16. A Budapesti Nemzetközi Diákkongresszus. 17. Kórház-Egylet. 18. Népegyetem és University Extension. Este a Schalkház nagytermében nagy bál. A kongresszus fővédnöke gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke a pünkösdi ünnepekre helyezte kilátásba leutazását.

— *Kinevezés*. *Csutkay* Béla beregszászi pénzügyi fogalmazó, földink, pénzügyi segéd titkárrá kinevezetett.

— A varanói Erzsébet nőegylet e hó tizenegyedikén tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy e hó 31-ikén, június 1 és 2-ik napjain az ovoda helyiségben női kézimunka kiállítását rendez. Ez ügyben a részvételre a vidék közönsége ezután is felkértek. Mindenesetre tanulságos lesz e derék egyület aktusa, amelyből oklást és buzdítást akar meghonosítani a női foglalkozás e leghivatottabb ágazatában.

— *Fényes esküvő*. E hó 11-én díszes esküvő folyt le Budapesten Jézus Szent szive templomában, hol ugyanis dr. Gyarmati Viktor ügyvéd oltárhoz vezette Mauthner Lenkét, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkeskedő leányát. A templom zsufolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel, földbirtokosok, a jogászvilág, a fővárosi tanács, kereskedők nagyszámu képviselőivel, nemkülömben a rokonság és jóbarátok számos tagjával. Az új házaspárt, nemkülömben az oly nagy mérvben közbecsülésben álló örömszüloket minden oldalról melegen üdvözölték.

— *Rác* Jani meghalt. Elárult Rác Janinak a kassai primásnak híres hegedűje, kihullt gazdájának reszkető kezéből. . . Ravatalon fekszik az országszerte ismert jeles cigányprimás, 58-ik évében elragadta a halál. Tokba kerül a hegedű, elhallgat, nem sir, nem zokog gazdájának varázs ujai alatt, pedig de sokat tudna regélni, ha úgy még egyszer megszólalna. Rác Jani hegedűje mellett fejedelmek, főherczegek, mágnások csakugy mulattak, mint a polgáremberek. A hatvanas években pedig világi körutat tett s mindenfelé a legnagyobb sikereket érte. Hegedűje több érdemrendet is szerzett neki a fejedelmi udvaroktól. Siratják halálát nemcsak a nagyszámu rokonok, a sok tagból álló család, hanem az összes kassai zenészek, kik nesztorukat vesztették el benne. Repülj fecske! . . . Ezt a nótát nálánál szebben csak Reményi Ede játszotta. Ez a nóta alapította meg híret, nevét. A kitűnő cigányprimást Kassán tegnap délután kísérték utolsó útjára. A halottas kocsi előtt az összes kassai cigányzenekarok hegedülték a szomorú, bánatos halotti bucsuztatót.

— A templom tolvajai. Szofián József 17 éves, rovott multu szolga, mint kisegítő volt a róm. kat. plebánia-templom harangozójánál tavaly és ez idén alkalmazva. Szolgálatadójának feltűnt, hogy a viceharangozó, habár csak 6 korona havi bére volt, költekezik, tizeket vált, ruházkodik, szóval módján felül viselkedik. Jelenést tett erről a rendőrségnél, ahol vallatásra vették a gavalért. Itt aztán kiszült, hogy a jómadár egy Pásztor Mihály nevű társával a templomban elhelyezett ugynevezett *Szegi Antal* perselyt fosztogatta hosszabb idő óta, rendszeren akkor, amikor harangozni mentek, úgy hogy csirizes végű fémlémezt dugtak be a pénzbedobására szolgáló nyíláson s a ráragadt pénzdarabot kihúzták. Ilyen módon saját bevallásuk szerint 200 koronánál többet elloptak, megrövidítvén ezzel azokat a szegényeket, akiknek időnként a persely tartalmát juttatják. A tolvajokat átadták a kir. ügyészségnek.

SZINHÁZ.

Bemutakozás.

— május 14.

Két napon és majdnem két éjjelen át tartott ennek a színházi bemutatkozásnak első felvonása. Az a rengeteg sok felszerelés, díszlet és podgyász, melylyel az ország egyik legelső társulata hozzánk berukkolt, épenséggel ennyi ideig tartott. Mintha valamiféle kisebb balkáni fejedelemség vonult volna be. Az utcákat ennek láttára valóságos beözönlötte a kíváncsiak tömege. Mikoron pedig mindez a nagy ámulat véget ért volna, kedden estére megkezdődött a nagy bemutatkozás odabent a templomban is. A Thália templomában, ahol azonban a templomi ihlettség az első-estén sehogysem tudta megtölteni a levegőt.

Valahogyan az a bizonyos meleg fluidum, amely a szinpadot a nézőtérrel kell, hogy összekösse, mintha kinn rekedt volna az utcán. Fagyos, hideg volt a hangulat. No meg a színház is. Azután meg mondtuk előre, hogy a *Svihákok* nem is fogja ám ezt a fluidumot a levegőbe árasztani. Nincs meg benne az a boszorkányos hatás, amely akár egy-egy alakjával, vagy a muzsika, vagy a libretto csábjával erre képes volna. Innen van azután, hogy dacára *Komlóssy* Emma művészi rafináltsággal vegyenes édes bájának, *Tarnay* temperamentumos igyekezetének, a karmester pompás vezetésének, az ensemblé tökéletességének egy-egy lázasabb lelkesedés fel-felcsillant, de egészben véve az első est nem volt intenzív, nem volt az amit a benne élő tartalom más keretben kisugározhatott volna. Egyet fel kell jegyeznünk: Nagy Gyula (Blitz Fritz) ez estén egy-egy vonással kimagaslott, nagyon, nagyon kimagaslott, no meg a második estén a Guthi és Rákosi groteszk vigjátékában *A képviselő úrban* a *Faragó* Ödön Bodolay Karsija az egész estét, helyesebben a darabot mentette meg. Bohóziati alakot tudott csinálni egy agyonkomponált figurából és bohózatot a párisi külvárosi fogások mintáira összetakolt képtelen helyzetekből.

Még egyet leszűrünk ebből a két estéből: azt ugyanis, hogy annyi termékeny, magvas, pompás erő mozgott már ebben a két darabban is, hogy ha lassanként mindenki érvényesüléshez jut és előkerülnek majd a jobb dolgok is, a színházi idény briliáns emlékeket fog itthagyni és erősebb vágyat, törekvést ébreszteni arra, hogy a Kassa-sátoraljaujhelyi egyesület amennyire csak lehetséges állandósítsuk.

** *Színházi műsor*. *Pénteken*: *San-Toy* (harmadik bérlet), *Szombaton*: *Kurucz Feja Dávid* (bérletszünetben), *Vasárnapon*: pünkösdi első napján, két előadás. Délután: A kis szökevény (félélyarákkal), este: *Kurucz Feja Dávid* (negyedik bérlet) *Hélfőn*: pünkösdi második napján két előadás. Délután: A peleskei notárius (félélyarákkal), este: A virágcsata (ötödik bérlet).

** *San Toy*. A heti műsor legközelebbi operette-je *Sidney Jones* nagy-sikerű operetteje a *San-Toy* lesz. — A gyönyörű angol operette címszerzőpét *Komlósi* Emma, a szobalányét *Tarnay* Leona a többi szerepeket *Bárdos Irma* *Szigeti Lajza*, *Faragó*, *Nagy Gyula*, *Makray* és *Serfőzi* játszzák. Az operettet *Marthon Géza* a társulat fiatal kar-nagya vezényli — a ki ez alkalommal mutatkozik be a közönségnek.

KÖZGAZDASÁG.

* *Termelési kísérletek cukorré-pával*. Három esztendővel ezelőtt egyik legjelesebb mezőgazdasági szaklapunkban: a *Mezőgazdasági szemlé*-ben egy igen érdekes közleményt olvastam a cukorrépa termeléséről, s e közlemény utolsó soraiban, annak írója azon óhajának adott kifejezést, hogy az általa végrehajtott kísérletnek más gaz-

daságok is követői legyenek. — Tanácsát megfogadtam s ugyanazon elvek alapján, mint a minöket a kísérlet végrehajtásánál cikkirő követett, végrehajtottam egy kísérletet, melynek eredményét kö-érdeklő voltánál fogva most helyénvalónak tartom közzétenni. A kísérlet célja volt kipuhatólni azt, hogy minő különbség létezik a termés eredményben a) egy műtrágyázott és mélyen szántott, b) egy műtrágyázott és sekélyen szántott, c) egy műtrágyázatlan és mélyen szántott s d) egy műtrágyázatlan és sekélyen szántott földnél, ha az cukorréppával van bevetve. — Műtrágyául az adott esetekben 150 kg. szuperfoszfát használtatott magyar holdanként. — A terméseredmény volt a) nál 110 q. b) nál 78 q. c) nál 1. q) nál 42 q. — A közölt számokból látható tehát, hogy a mélyen szántott földnél a sekély szántással szemben 52 illetve 36 q. volt a különbség s így kétségtelen, hogy a mély szántás alkalmazása teljesen indokolt: de az is látható, hogy a műtrágyának is meg volt a jövedelmező hatása, mert a mélyen szántott földnél 32 q., a sekélyen szántott földnél pedig 16 q., többletet eredményezett. — E kísérlet megerősíti azonkívül az előbbi kísérlet eredményéből levont azon következtetést is, hogy a műtrágya csökkentette a sekély szántás hátrányait is, a mennyiben a műtrágyázott és sekélyen szántott földben nagyobb volt a termés, mint a műtrágyázatlan és mélyen szántott földben.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ *Esküdtzéki tárgyalás*. Öt különböző büneslekmény terhelő *Pereszeczki Mihály* és *Szalánczi Pál* tolesvai lakosokat, kik 1902. évi március hó 2-án *Tolesván* megölték *Joán András* tolesvai lakost és ugyanakkor lopást, orgazdaságot, hatóság elleni erőszakot és két rendbeli testi-sértést is követtek el. — Az esküdttek május hó 23-án fognak ítélni a vádlottak felett.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Szín' sz. Szívesen.
H. M. Az Otthonban délután, délelőtt a képviselőházban. Ez idő szerint a delegációs ülések karzatján is.
Vidéki érdeklődők. Igen, egy levelezőlap utján. Cím: színházi pénztár.
Nem közölhető. Sorvasztó vagy (Novella) — Uj élet . . . (Költemény.)

Kiadótulajdonos: *Éhler Gyula*.

HIRDETÉSEK.

Tavaszi és nyári évadra
1902.

Valódi brünni szövet

Egy teljes férfi ruhához (kabát, mellény és nadrág) szükségesített 3 m. 10 ctm. hosszú szövet ára csak:	jó minőségben	4 k. 50, 7 k. 40, 9 k. 60 f.
	jobb minőségben 12 k.,	13 k. 80 f.
	finom minőségben 15 k.	50 f.
	finomabb minőségben 17 k. 30 f.	le. finomabb minőségben 20 k.

Valódi gyapjuszövetek.

Egy salon öltönyhöz való fekete szövet ára 20 kor., felső kabát szövet, Tourista szövet és kamgarn szöveteket szállít legjobban minőségben gyári áron

Siegel-Imhof Brünnben

a legismertebb és legszolidabb ruhaszövet raktára.
Mintát ingyen és portamentesen küld, a mintához hasonló küldeményért jótáll.
A magánvevők előnye, hogy a szöveteket közvetlenül a gyárból rendelhetik.

„Benczur Testvérek Cémentgyára“
MOGYORÓSKÁN.

Posta helyben, Zemplén-megye, vasuti állomás Örmész.

Készít: Portland és Román cementet és padozat lemezeket legjobban minő égben

Ár- és mintalap k.vánatra bérmentve.

